

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

מערכות בית ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אלי"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
"מערכות": קצין העריכה רביסרן משה כרימר
"צקלון": קצין העריכה שרגא בסני
"מערכות י"ם": קצין העריכה רביסרן עזרא להד

מוזכיר מערכת: מרים נתנאל

המערכת והמנהלה: הקריה"ת"א, רח' ג' מס. 1

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- "גני השמן" 3
מהי תשובת הרובאי לנשק הגרעיני 8 הרס"ל ס. ק. קליינמן
האדם הוא הכוח הראשי במלחמה 15 הקולונל י. גרודינין
ארגון קרביהתקפה — והתקפת מחלקת רובאים 20 המיור מ. פריסניאקוב
על גבעה 30
מדף הספרים

תמונת השער

משקפת צלמים משוכללת — בארה"ב

משקפת צלמים קלת משקל חדשה שכינויה "כוונת רובה אינפרא" אדומה T-1 פותחה בצבא ארה"ב. יכולתה להגדיל את המטרה כפולה מזו של משקפת הצלמים הקודמת, שנהוגה היתה במלחמת העולם השנייה, ובכך תאפשר זיהוי מדויק יותר של האויב בלילה, ואבחנה באמצעי ההסוואה שלו. המשקפת מתאימה כמעט לכל כלי הנשק האישי של צבא ארה"ב, ומשקלה קל בהרבה מזה של קודמתה.

צבא הגנה לישראל
הוצאת מערכות

שבט תשכ"א - פברואר 1961

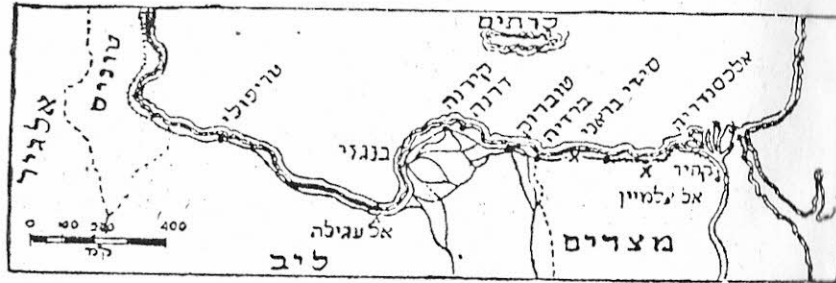
מס. 95 (כרך ט')

"הדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב המסגר

„גני השטן“

תנאי פניה הקרקע בחזית עלאמיין אפשרו לשני הצדדים היריבים (הבריטים מכאן — והגרמנים והאיטלקים מכאן), זו הפעם הראשונה במסעי המלחמה בצפון אפריקה, להגן על קו קטן יחסית, במיטב סיכויי ההצלחה להחזיק בו מעמד, ובלא להסתכן בכיתור או בנפילה במלכודת של תמרון אויב. בדרום נסמכה החזית על ביצות המלח של שקע קטרה ובצפון — על הים. כל נסיון להבקיע את הקו הכרת היה לעשותו בהתקפת מצח. למונטגומרי לא נותרה שום דרך אחרת, ועל רומל היה לעשות כל מה שביכולתו כדי לשלול אותה ממנו.

רומל וקציניו ידעו כי חימושו וציודו של הצבא הבריטי בשדה טובים יותר להדיפת התקפה חזיתית, או לעריכתה, מאשר לעריכת קרב פתוח במדבר. אימונם של החיילים הבריטיים היה מושתת עדיין על נסיון מערכות מלחמת העולם הראשונה. „דבר זה הסב לי דאגה מרובה“, אמר לי הגנרל באיארליין¹. „גם הרגלים הניירזילנדיים והאוסטרליים מאומנים היו להתקפה חזיתית, והארטילריה הבריטית העדיפה, על מצבורי התחמושת העצומים שלה, יכולה היתה לחולל אצלנו נזק רב. הדבר הסב לנו מיושני ראש רבים. בעייתנו היתה — כיצד למנוע את שבירת מערכינו, בשעה שארמיית השריון כבר לא היתה במצב המאפשר לחימת מערכת הגנה נכונה. המחסור בדם, ומעל לכל העדיפות העצומה של חיל האוויר המלכותי ביטלו את האפשרות האמורה. תוכניתנו היתה, איפוא, להחזיק בחזית בכל מחיר. את כל חדירות האויב התעתדנו למחות מיד על ידי התקפת נגד, לבל יתפתח טריו. רומל המציא שיטה הנוגדת את טבעו, תכנית מיוחדת שנודעה כ„גני השטן“.

זירת הקרב

מקורות ומחברים

(הערות והארות לקורא)

„גני השטן“

בשם ציור זה בחר בשעתו מצביא השריון הגרמני רומל לכנות את שדות המוקשים העצומים שהקימו הפלסים שלו — ביוזמתו — לפני המערך הגרמני-איטלקי שלמול אל-עלמיין, בזירת המדבר המערבי, במלחמת העולם השני. יעודם של „גני השטן“ היה לשמש בית-קברות לכל כוח שינסה לעבור דרכם — ובם הושקעו מיטב התושיה וערמת החבלנים של הפלסים הגרמנים — שלא להזכיר חצי מליון מוקשים. בתיאור הניתן בחוברת זו, מסופרות אקדות מתחבולות המיקוש המענינות ששולבו במערך „גני השטן“, תחבולות, אשר ציינה אותן לא רק יכולת טכנית אלא גם מחשבה חריפה — שנתכנסה על הסתכלות שיטתית ובקיאות בהתנהגותם של אנשי הצדה-יריב. הפרק אוב מתוך הספר „שועלי מדבר“, שכבר הופיע לא רק במקורו הגרמני אלא גם בתרגום לאנגלית.

מהי תשובת הרובאי לנשק הגרעיני? — מאת הרס"ל פ. ק. קליינמאן

המחבר, שנודע מזה שנים כבעל עט שנון בכתביהעת הצבאיים של ארה״ב, מלמד סנווריה נלהבת על תפקידו של הרובאי — זה שרבים נוטים לראות בו עתה, בעידן הגרעיני, גורם מבוסס בשדה הקרב. ולא זו בלבד; הוא אף קובע — וטעמו ונימוקו מובאים במאמרו — כי הרובאי יהיה הגורם המכריע בשדה הקרב הגרעיני; ואשר הרובים המכוננת כהלכה — היא היא שתסב בו את האכזות הכבדות ביותר, ולא דווקא אש כלי-הזין עושה-הנפץ המיועדים להשמדת מטרות-שטח עצומות — אותן מטרות שתעלמנה בכלל משדה הקרב כזה.

מאמרו מתורגם מתוך ירחון ביה״ס לפיקוד-ולמטה של צבא ארה״ב „ההשקפה הצבאית“ (MILITARY REVIEW).

האדם הוא הכוח הראשי במלחמה — מאת הקולונל ג. גרודינין

בהקף רחב יותר נידונה בעית האדם הלוחם בעידן הגרעיני במאמר סובייטי זה; נשקלות בו התביעות שמעמידה המלחמה הטכנולוגית החדשה, בפני מפתחי כלי-הזין החדשים ומפעליהם — ונקבעת העובדה, שבלעדי אנשים בעלי רמה רוחנית וטכנית גבוהה-מאוד לא יהיו כלי-הזין הללו תכליתיים. המסקנה: — הפנית תשומת-לב רבה להעלאת רמתו של האדם הלוחם — שמתמיד היה, ואף נשאר, הכוח הראשי במלחמה. המאמר מתומצת מתוך עתון הצבא האדום „הכוכב האדום“

(„Красная Звезда“)

ארגון קרבי-התקפה — והתקפת מחלקת-רובאים על גבעה

— מאת המיור מ. פריסניאקוב

זוהי פרשת-קרב נוספת מתוך החוברת הצבאית הסובייטית החדשה „פעולות מחלקה בלילה“ (שממנה כבר הבאנו שני פרקים — „הדיפת התקפה בתנאי ראות מוגבלת“ מאת המיור מ. פריסניאקוב, ו„הגנה תוך שימוש בלהב-יריבים“ מאת הקולי-לויט ו. גולובוביץ, ב„צקלון“ 94) המתארת ומנתחת קרבות-לילה ממלחמת-העולם השנייה, ברמת המחלקה. מודגשות בפרשה הדגשה מיוחדת ההכנות לקרב-הלילה. בסיום הפרק — נתוח פעולות המחלקה ומסקנות.

שם החוברת במקורה: „Действия взвода ночью“

הלויטננט פפאנצאגל ומפקד הפלוגה שלו, הלויטננט יונקרסדורף (פלטים), נקראו למפקדת רגימנט רמני-השריון ה-433 הגרמני. רומל הגיע שמה כדי לקיים ישיבת מפקדי-יחידות, ולימד בהתלהבות זכות על רעיונו להגן על מערך עלאמין לא רק בשדות מוקשים רגילים, אלא באמצעות שדות-מוקשים בעלי עוצמה מגנטית גדולה, אותם כינה „גני השטן“.

„מה דעתם של הפלטים על הרעיון הזה“, שאל רומל. הוא כבר דן בענין עם מפקדם של הפלטים, האקאר, ופיתח את תוכניותיו. פפאנצאגל ויונקרסדורף השיבו: „זריעת שדות-מוקשים מיוחדים אינה מהווה קושי כלשהו לפלטים, אך מנין נשיג את הציוד ואת המוקשים, הגנרל-פלדמרשל?“

„אני אדאג לזאת“, ענה רומל. „העיקר הוא שעל הפלטים להתקין „גני שטן“ תכליתיים, דרכם לא יוכל לעבור שום חיל בריטי ושאותם לא תוכל לטהר שום פלגת מבערי-מוקשים“.

„אל דאגה, המפקד“, גיחך יונקרסדורף, ופירט אי-אילו תחבולות, אותן למד ברגימנט ה-220, ואף כבר השתמש בהן בהצלחה לא מעטה.

אם, לדוגמא, יונחו מספר עמודי טלגרף ותוטיהם לרוחב הכביש, יצאו נהגי מכוניות-הסיוור הבריטיות החוצה כדי לסלקם. אם יהיו החוטים התמימים למראה מחוברים למטען חומר-נפץ שהוטמן בתוך הכביש, לא רק האנשים, אלא גם המכוניות יעלו השמימה.

מלכודות-פתאים מעין אלה מעצבנות את היריב ומערערות את בטחונו העצמי. השפעתן זו ערכה רב יותר מהנזק הגשמי שהן גורמות. פלסיו של האקאר חישובו יום-יום תחבולות חדשות לקידום מלחמה פסיכולוגית שטנית זו.

קארל, רב-טוראי באחת מקבוצות-הקרב של הפלטים, הגה את הרעיון השטני ביותר. מאז אירוע שארע במרסה-מטרוח אכלה אותו השנאה לאויב. בקיץ 1942 השאירו שם הבריטים מלכודות-פתאים ערמומיות בבתי המלון ובמגורי הקצינים. בחדרי-השימוש, לדוגמה, היתה ידית הורדת-המים מחוברת למרעום, וכאשר משכו בה התפוצץ מוקש. אפילו במגרות הוטמנו מוקשים. הם הסבו אבידות רבות. בין הנקטלים היה חברו הטוב ביותר של קארל, הוא שמשו של מפקד הגדוד. מאז ואילך מיקד קארל את כל מחשבותיו בהמצאת מכשירי-קטל כאלה.

„עליך לגשת לענין גישה פסיכולוגית“, — זו היתה קריאתו החוזרת ונשנית, הוא לא עצר כוח לעמוד זמן ממושך לפני בית בלא לפתח את רעיונותיו במיקוש. „לחבר מוקש לידית דלת? זוהי תחבולה לילדים! הבריטים עשו זאת עד שהדבר שיעמם אותם. איש כבר אינו מתפתה לתחבולה זו, ושוב אין רוחו של האויב נפגעת ממנה“. על קירו של חדר שבבית תלויה היתה תמונה בעיקום. „טומי

(1) אחד המפקדים הנודעים ביותר של „הקורפוס האפריקני“ הגרמני — המער.

בריטי לא יטריח עצמו בכלל בגלל תמונה מעוקמת, הכריז קארל. „אולם היא הרעים כל קצין בריטי שיראה אותה. הוא יגש אצלה ליישר אותה. זה יהיה העשה האחרון שלו עלי אדמות. חבר אם כן חוט עדין מן התמונה אל מטען הבתוך הקיר המטויה, בגובה החזה“.

ימים אחדים לאחר השיחה בין רומל וקציני הפלטים במפקדת הרגימנט ה-433 הוציא קצין הפלטים הראשי הגרמני באפריקה פקודות לזרוע את „גני השטן“. בגורתה של הדיביזיה ה-164 היתה משימת הפלטים כלהלן: התקנת ארבעה שדות-מוקשים להגנת חזיתה הצפונית של הדיביזיה. בסיסו של כל שדה צריך היה להתמשך שלושה עד חמישה קילומטרים, וצלעותיו ארבעה עד ששה קילומטרים. כל שדה יהיה פתוח כלפי האויב, כמובן, למען יכנס התוקף לתוך המלכודת.

„גן השטן“ הראשון, שדה ח', הותקן בגזרת החוף, שהחזקה על ידי רגימנט הגרנדירי חבל-הסאאר ה-125. כאן נתן דרור לדמיונו הלויטננט דראקסל מפלוגה ד' של גדוד הפלטים ה-220. השדות השני והשלישי, שדות ט' ו'י, נמצאו בגזרת רגימנט הגרנדירים ה-382. הלויטננט לורנץ, עם פלוגת הפלטים ה-2, הטמין שם את מלכודות-המות שלו. השדה הרביעי, שדה ב', הותקן על ידי פלוגת הפלטים ה-1, בגזרת רגימנט הגרנדירים ה-433. הקבוצה המבצעית הונהגה שם על ידי הלויטננט פפאנצאגל, אשר בהמשך נטל לידיו את הפיקוד על פלוגה 2 שבנתה את שדה י'. רומל הבטיח לספק את הציוד הדרוש. כל דבר מן הגדר הנודעת של גבול מצרים-לוב — כגון כלונסאות ותיל-דוקרני, — הוסר והובא לחזית. מפתיעה כמות יתדות הברזל, הכלונסאות וגלילי התיל שנחשפה. התיל והכלונסאות שמשו להתקנת גדר ל„גני השטן“.

סוף-סוף הגיעו המוקשים — משאיות מלאות מוקשים נגד-טנקיים צרפתיים ומצריים. הללו נזרעו בתבנית פרסת-סוס בריחוק תשעה מטרים מגדר התיל. אולם זה היה רק מיקוש-משנה העשוי מוקשים מן השלל. התוכן הממשי של „גני השטן“ היה כלהלן: תחילה מוקשי-צלחת גרמניים („טלרמיין“) רגילים. הפלטים זרעו אותם בנדבכים של שניים ושל שלושה. והיה אם פלגת מטערי מוקשים של האויב תנסה לפרוץ דרך בשדה ותסלק את המוקש הראשון — תפוצץ המוקש שמתחתיו, וכנגד טיהור מוקשים מדוקדק ביותר, העשוי לגלות גם את המוקש השני — נמצא המוקש השלישי, בנדבך התחתון, לעשות את מלאכת הקטילה.

מוקשי מלכודת מיוחדים הותקנו מרימוני-יד איטלקיים שחוברו למוקשי-צלחת. בתורת „פרס מיוחד“ נזרעו לעיתים פצצות-מטוסים בנות 50 ליטראות ו-250 ליטראות. הללו הונחו בתבנית משבצות-שח וכוסו בשרידי משאיות חרבות שהוקפו בתיל-ממעיד. חוטי תיל-ממעיד זה נחו סביבו כקורי עכביש, והמגע הקל ביותר בהם הפעיל את הפצצה.

מובן שפצצות אלה לא חומשו בתחילה. רומל השהה את הפקודה הקובעת את מועד הפיכת "גני השטן" שלו לפעילים.

דבר זה היה חיוני, כיון שבתחילה נמצא קורהלחימה העיקרי בחזיתם של שדות אלה. רק לאחר השלמת "גני השטן" צריכים היו הגייסות להיסוג אל מאחוריהם.

הרגלים, אנשי המודיעין והטנקאים, פערו פיהם מתמהון למראה הישגם של הפלסים, ולאורח עבודתם, שחיבה הפעלת מכשירים וחפירה בסמיכות מתמדת למות. בצרורות של רימונייד ובתחמישי ארטילריה מן המלקוח הותקנו מרעומים למשעי, כבבית-מלאכה למכניקה עדינה, וחוברו אליהם מטענים קטנים של חומר נפץ. כלונסאות-עץ תמימי-מראה זוווגו למטעני-ענק של חומר-נפץ, למען יפעיל טנק אויב, שיסע על פני הכלונס, מטען חומר-נפץ כבד, מוסוה כהלכה, ויתעופף השמימה.

כל המלאכה הזאת נעשתה בלהט השמש של הקיץ האפריקני. הפלסים טמנו חצי מיליון מוקשים בחולות אל-עלאמיין. לא בשעות היום בלבד עבדו — עבודה בשעות אלו היתה עוד נסבלת. המורה הרבה יותר היתה עבודת הלילה. היא חיבה דיוק בפרטי-פרטים בארגון, למען יפחת עד למוצר מספר התאונות.

הפלסים גללו, לכאורה, חוטי טלפון ממפקדות הרגימנטים אל כל פלוגה קדמית שבקו. כלי-הרכב נעו בקצב הליכה. חיפתה עליהם כיתת מקלעים, שנעה לפניהם. אוראז החלה העבודה. חוליה אחת הביאה את המוקש מהמשאית הקלה. חוליה אחרת הכינה אותן לטמינה, וחוליה שלישית טמנה אותן. אחר-יכן באה חוליה רביעית וכיסתה אותן. האיש האחרון שבמאסף חימש אותן, ולבסוף היה כל השדה נמדד ונרשם במפה.

זריעת אלף מוקשים בלילה אחד, באותם משמרות עבודה ליליות, לא היתה חזיון נדיר. אלף מוקשים! הפלסים השתעשעו עם המות כשמציין אותם הבטחון של לולייני-קרקס. אולם לעיתים גס ליבם במלאכתם עד כדי כך, שהביאו מות על עצמם. בפלוגה 2 נמצא סמל שאהב להטיל מורא על הרגלים בצעדו על מוקשים נ"ט צרפתיים מחומשים. שלא כמו מוקשים גרמניים מסוג זה לא התפוצצו הללו אלא משהעיק עליהם משקל בן 700 ליטראות. פעם עבר הסמל דרך שדה המוקשים הצרפתיים, אולם נשכחו ממנו מוקשי-הנעל הגרמניים הרגישים, שעורבבו בהם. הוא נקבר ליד המסגד הלבן.

רומל נטה חיבה מיוחדת למלחמת-מוקשים זו. הוא היה מאשר ומקיים, שאינו יכול, בכבודו ובעצמו, להבחין במוקש הטמון בריחוק עשרה מטרים ממנו הבזנה שכזו לא קשתה על מומחה, כיון ששקיעה קלה של החול סביב המוקש הסגירה את מקומו. יום-יום סקר הפלדמרשל את התפתחות "גני השטן" שלו. כאשר הסביר לו הקולונל האקאר את המלכודות המיוחדות הפיקו פניו של רומל

שביעות-רצון. בטחוננו כי שדות-מוקשים אלה יוכיחו עצמם כמכשול שאין לעברו, לגבי הארמייה-השמינית, התחוק והלך.

לאחר מערכת עלם-אל-חלפה נסגרו והוברחו בבריחים סופית דלתות חזית עלאמיין, על ידי הפלסים. קורהחזית העיקרי הועתק אל מאחורי "גני השטן". שלוחות פרסת-הסוס נשתרעו הרחק לתוך שטח ההפקר. מובן ששדות-מוקשים אלה צריכים היו כיוסי-אש מצד הרגלים. שדה-מוקשים בלתי מכוסה באש הוא חסר-ערך. היריב יוכל לבערו. הוא מעניק למתגוננים בטחון כוזב. משום כך הושארו פלוגות ויחידות-משנה קטנות מאחור, בעמדות המערך הקודם, במקומות שהוחזקו קודם לכן בידי גדודים. הללו היו עמדות-התאבדות, ובפי הצבא נתכנו "מתיון לתותחים".

הפרצות בין "גני השטן" נסגרו אף הם במחסומים של מוקשי צלחת (נגד-טנקיים) ונעל (נגד-אדם). משעולים קטנים, שידועים היו רק לנוגעים-לדבר, הושארו, לשם קיום הקישור עם פלוגות מוצבי-החוף. אלא שכאן, במשעולים, נקטו בתחבולות מיוחדות. מספר פרידריך פפאנצאגל: "קברנו יתדות-ברזל במשעול. כל צוות מטהר-מוקשים בריטי שהיה בא, מגלה-המוקשים שלו היה משמיע לו אתראה שיש מתכת באדמה, והצוות היה מוכרח להסיק מכך שעלה על חלקה ממוקשת. ראינו את ה"טומים" מטהרים לילה אחד משעול בשביל פטרול-סיוור שיחמוק דרך מבוך-המוקשים. הנחנו להם להמשיך במלאכה. אך חזרו אנשי הקומנדו הבריטיים, ואנו זחלנו וטמנו מוקשים חדשים. מובן שהשארנו במקומם את הסימנים שהניחו הבריטים כתמרורי-דרך לפטרול. פטרול הסיור חטף הפתעה לא-נעימה!"

אספורט מיוחד הומצא על ידי אנשי הלויטננט הונץ, מגדוד הפלסים ה-200. הם זחלו לתוך שדה-מוקשים בריטי, הוציאו את המרעומים ממוקשיו, ושבו וטמנו את הביצים הבלתי-מזיקות. כאשר ערכו הבריטים ביקורת בשדה המוקשים שלהם באמצעות מגלה-מוקשים, הכל נמצא כתיקונו. שערו בנפשכם את אימת היחידה שלהם עת הפתיע אותם פטרול גרמני בגיחה, וחיללים גרמנים הסתערו דרך שדה המוקשים בלא שתשמע אף לא התפוצצות אחת!

על הנצחון —

נצחון במלחמה אינו תלוי כולו בעצמה-המספרית או באומץ-לב גרידא; חריצות-מעש ומשמעת הן-הן שיבטיחוהו.

ואגאטיוס: "המוסדות הצבאיים של הרומאים".

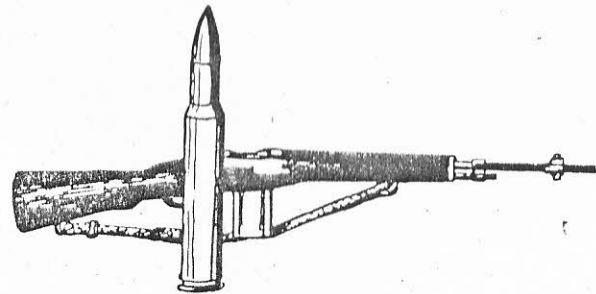
מהי תשובת הרובאי לנשק הגרעיני?

הרב-סמל פ. ק. קליינמן

תליתילים של ספרים נכתבו לסנגר על התפקיד-ללא-תחליף של הרובאי בהגנה הלאומית. אין לך גליון של כתבי-עת צבאי — או נאום צבאי הנישא מעל הקתדרה — שלא ישלמו מס-שפתיים לחשיבותו החברתית, הפוליטית והרוחנית אך מה בדבר חשיבותו הטקטית? מה בדבר תרומתו להשגת ההכרעה הסופית בקרב, אשר אפילו כוהני מלחמת-הכפתורים אינם מכחישים, כי רק הוא עשוי להשלימה ולכפותה? בקצרה, מה בדבר מלאכתו בקרב?

התשובות לשאלת-יסוד זאת נצטמצמו מאוד בכתבים הצבאיים בני-זמננו. גם שתצלומו של הרובאי נשקף, בגודל שאינו נופל מגודלו בימים עברו, מעל הבטאונים הצבאיים שלנו, מוצערים את חשיבותו הטקטית או אין מזכירים אותה בכלל באותו כתב-העת עצמו, שאותו הוא מקשט בתצלומו. ההלכות בדבר התפעול של שריון וטילים מטביעות תכופות את הרושם, כי התואר „מלכת שדה הקרב“ שוב אינו הולם כל כך את תפקיד-העתיד של הרובאי, וכי התואר „חייל-שח“ פשוט הולמו יותר. התפיסה החדשה של צבא נידר, שנתפרסמה לאחרונה, אינה פועלת רבות למחיית רושם זה. נהפוך הוא — היא נראית כמטייעת לאשליה, כי הרגלי הוא נחלת העבר.

אין התמורות הגאניות הנובעות מהתפצלות הגלעין עוברות בירושה מדור לדור; והדבר נכון הן בטקטיקה והן באסטרטגיה. כמו במקביליהן הביולוגיים, גם התמורות במחשבה הצבאית מתנוונות, אם אין הן מותאמות למציאות ומאפשרות את יישומן, בהצלחה, לרקע של העידן הגרעיני. תפיסות טקטיות המתעלמות מן

הרובה המיטשן M14

החשיבות החיונית של הרובאי שייכות לקטגוריה זו ממש כשם ששייכות לזו הקטגוריה התפיסות האסטרטגיות, המתעלמות מן החשיבות החיונית של כוחות-הרקע. הן ההתקדמות הטכנולוגית והן הלימוד מן הנסיון שנקנה מאז שחר העידן הגרעיני, מצביעים על כך, שהאיום הגרעיני הרחיב תחת אשר יצמצם את מעמדו של הרובאי כמכריע-בכח את מאזני-הקרב.

כל הדיוס מכיר עתה, כי השיויון הגרעיני האסטרטגי וחוסר-השחר שבהשמדה הדדית מגדילים את אפשרות התחוללותם של סכסוכים מוגבלים או מאותרים, ומפחיתים את האפשרות של התחוללות מלחמה כל-כוללת. בורנמן נתחוויר יותר ויותר, כי כלי-נשק טקטיים גרעיניים אפשר שלא יהיו מתאימים למספר רב של מצבים אפשריים בסכסוך עתיד. על כן העובדה שהרובאי מילא תפקיד מכריע כמעט בכל 18 המלחמות שפרצו מאז 1945 אינה מאבדת ולא-כלום ממשמעות-העידן-הגרעיני שלה רק משום שבשדות-הקרב הללו לא התנשא ענף-הפטריה.

יכולת הכרעת-קרב-העתיד השפונה ברובאי אינה תלויה בשום אי-שימוש בכלי-זינוק גרעיניים — הן אסטרטגיים והן טקטיים. נהפוך הוא — יכולתו זו של הרובאי תהיה מכרעת עוד יותר אם יופעלו כלי-זינוק אלה. משקיף מנוסה מסוים אמר, כי חילופי-מהלומות-גרעיניות כל-כוללים יפחיתו מיד ובמידה קיצונית את יכולתם של כל החילות האחרים של הכוחות המזוינים לקיים מבצעים. משיקטן בספר הטילים, משיפגעו קשות בסיסי האויריה והצי, משיהרסו בנפץ-האטום התעשייה וינזקו קשות אמצעי התובלה והתדלוק, מי אם לא הרובאי עשוי יהיה למלא את התפקיד המכריע? את העובדה שהגוש הקומוניסטי מכיר בכך היטב וזמדים אנו מתכנינו הנוכחית להגדלה רבה של עתודת הרובאים המאומנת שלו.

מטרות משתלמות

אפילו במלחמה מוגבלת יביאו כלי-זינוק גרעיניים טקטיים מגבלות ואבידות גדולות-יותר יחסית לחילות-יבשה אחרים, ולסיוע הלוגיסטי שלהם שבתוך זירת המבצעים. שער בנפשך, למשל, כיצד היו מושפעים מבצעינו בקוריאה, אילו לאויב מפעיל בה כלי-זינוק גרעיניים, שיתכן ומצויים הם שם אצלו עכשיו, ואת יכולת-האמנעה-מן-האויר המקובלת, שהיתה לו אז. אין ספק שהיו לו שם (ועדין יש לו שם) מטרות משתלמות בשפע.

שקול, כמו כן, אם אפשר יהיה לצמצם את הפגיעות הזאת בלי לאבד את התכליתיות הקרבית, אלא אם כן נגדיל את אחוז הרובאים לעומת היסודות המסייעים הכבדים. מוסכם, כמובן, כי אמצעים חדישים יותר של צליחת שטחי

(1) הקרויה "Modern Mobile Army" — וראה פרטים עליה בחוברת „מערכות קליב — המערב“.

לא־דרך וכן ניידות אנכית יפעלו רבות לפתרון אחדות מן הבעיות האמורות. בכך זאת, נשאר הרובאי המטען החסכוני ביותר לתובלת אויר, במונחי קיבולת קרבת וגמישות בעת ההגעה — והירידה — במיוחד לנוכח העובדה שעתה ניתן לספק לו סיוע־אש מעמקי העורף. מעלה מזאת — פוזר מוגבר וצעדים פסיביים אחרים להתגוננות בפני כלי־זיון גרעיניים מגדילים במידה רבה את מספר הרובאים הנדרש לפטרולים ולאבטחה מקומית של כל היחידות באיזור הקרב.

מהצד האחר (היריב) של קרה־חזית בקוריאה לא נמצאו מטרות משתלמות להתקפה גרעינית. יש לנו חות־דעת מוסמכת על כך, לא רק מפי רמטכ"ל לשעבר, אלא גם מפי קציני ארטילריה ותיקים, שנתקשו מאוד למצוא מטרות ראויות אף לארטילריה מקובלת. על ידי שהתאים את התגוננותו לעוצמת־האש העדיפה שלנו ולאיום הטקטי שלנו עליו מן האויר, הוכיח האויב הסתגלות לתנאים של מערכה גרעינית — הן מבחינה טקטית והן מבחינה לוגיסטית.

משמעות חשובה נודעת לעובדה שהסתגלות זאת הושגה על ידי צבא שרובו רובו מורכב רובאים. משמעות חשובה נודעה אף לכך, שרק ברובאים היתה לצבא האויב עדיפות מספרית על כוחות־הקרקע של האו"ם. בניגוד לאשליה המקובלת, הסך־הכל של אנשי צבא האויב שנמצאו בקוריאה־גופה לא היה רב עד־מאוד מהסך־הכל של אנשי צבא האו"ם בזירת המבצעים, פרט לשלב הראשון.

פחות פלוגות רובאיות?

הפיקוד העליון של הקומוניסטים הסיניים, הגדיל את מספר הפלוגות הרובאיות בדביזיות הרגלים שלו. מאז מלחמת קוריאה. האם סיבת המעשה כולה או חלקה היא כתוצאה מהנסיון שנרכש בתנאים הדומים כל כך למערכה הגרעינית — זאת אין לדעת בוודאות. ודאי הדבר, עם זאת, שארה"ב צימצמה הן את מספר הפלוגות הרובאיות בדביזיות הרגלים והן את מספר דיביזיות הרגלים בצבא השירות הפעיל ובכוחות העתודה.

עוצמת־אש וניידות מוגברות מצדיקות, כך נאמר לנו, את הצמצום הזה. גם מלבד העובדה, שהכלים הדרושים ואתן עוצמת־אש וניידות מוגברות נמצאים עדיין בשלב־ייצור של אב־טיפוס או של טייס־ניסוי — חמש שנים לאחר שהוחל בצמצום בפלוגות הרובאיות — אין הנימוק דלעיל עולה בקנה אחד עם הנסיון שנרכש לאחרונה. כפי שהודגם בקוריאה ובהודו־סין, דגמי כלי־נשק למטרות־שטח מאבדים הרבה מתכליתיותם בהסבת אבידות, כאשר טקטיקת האויב אינה מעמידה מטרות־שטח הניתנות להבחנה. סטטיסטיקות־מערכה מראות ירידה, ולא עליה, ביחס שבין מספר האבידות וממדי הנפץ של כלי־הזינו הטקטי.

לזכות הארטילריה זוקפים את הסבת האבידות המרובות ביותר לתבניות הצפופות של מלחמת העולם ה־1. בשדות־הקרב המאוכלסים־פחות של מלחמת

העולם ה־2 הסבה את האבידות המרובות ביותר המרגמה. בשלבים הזרימים של מלחמת קוריאה היה זה כדור המקלע והרובה שזקף לזכותו את רוב האבידות. גם הניידות והפיצול הגדולים יותר של המצב הטקטי במערכה הגרעינית, אין להניח כי נטית היחס שבין עוצמת־הנפץ של הנשק ומספר האבידות יתחיל לחזור לקדמותו. למעשה, טקטיקת ההסתננות ודלול הכוחות, שינקטו שני הצדדים בשדה־המערכה הריקו, תיצור מצבים רבים שבהם לא ניתן יהיה להפעיל כלי־נשק למטרות־שטח בכלל, בלא לסכן סכנה חמורה מדי את גייסותינו ומתקנינו שלנו.

אש רובה מכוונת

אפילו בימים שעמדו בסימן התבניות ההמוניות המספקות מטרות משתלמות לירכוזי אש ארטילריים, אש הרובה המכוונת היתה הרבה יותר מכרעת מכפי שמשתקף הדבר במחקרים. כיון שהמי המתי והחיכוך של האבידות מאלף הרבה יותר מאשר הכחה. אחד מותיקי מערכת באסטון² שלנו ניסח זאת כך: "כאשר אתה הורג את האיש שבחזיתך, דומה הדבר להתנת אצבעות היד הנשלחת לגורנד".

רובאי אחד ויחיד עשוי להשפיע על תוצאות מערכה במידה שמעל לכל יחס לעוצמת־האש התיאורתית של נשקו. סופר סיפורי־הים הנודע, סי. ס. פוראסט, טיווח דרמטיות לבחינה זאת של המלחמה בספרו "הרובאי דוד", המתאר כיצד רובאי בחזית־החלטה אחד ויחיד שיתק אנית־מערכה, ובכך ניצח בקרב ימי מכריע. אולם אין צורך להסתמך על כשרונו הספרותי של מר פוראסט כדי להפיק את מוסר־ההשכל בענין זה. אף אין אנו צריכים לשמות כגון הסמל יורק, אודי מורפי, וגלסון ו. בריטין³. כמעט כל חייל שהתנסה בקרב־מגע־מהודק — ואחדים שהתנסו בקרב לא מהודק כל כך — יזכרו לפחות גבור אחד, שלא זכה לשירי תהילה, אשר רובהו "הציל את המצב". המקרה דלהלן בודאי יזכיר לקוראים מקרים דומים מנסיונם שלהם.

מקרה ממתחם פוסאן

המקרה קרה בימי מלחמת קוריאה, במתחם פוסאן, כאשר האויב התקדם, כדי לסיים את מלאכת ההשמדה שלו, דרך ראש־גשר, מעבר לנהר נאקטונג. מהלומת ההפתעה שלו איימה על כל הערכות כוחות האו"ם בקוריאה.

כה מיומן היה האויב בשימוש במתפה, בהסתר ובפיזור, שהמטרות המשתלמות לאש ארטילריה ומרגמות מבוקרת היו מעטות מאוד. בייאושם מרחו באש מפציצי־הקרב והארטילריה של האו"ם את כל איזור ראש־הגשר. בכל זאת הוסיף

² שהתחוללה בעת המתקפה הגרמנית האחרונה בצרפת, במלחמת העולם ה־2. — התער.

³ שמות נודעים של גיבורים מלחמת העולם ה־1, ה־2, ומלחמת קוריאה. — התער.

האויב להתקדם, בערכו התקפות-לילה כבדות, עד שרק הגדוד ה-1 של רגימנט הרגלים ה-19 ניצב בין ראש-החנית הקומוניסטי ורשת הכבישים, שהייתה המפתח לניצול ההבקעה שלו.

במשך שלושה ימים הדף הגדוד התקפות מערב-עדי-שחר, ואבידות כבדות הוסבו לו. במוצב-הפיקוד של הדיביזיה ה-24 היו ספקות, אם יוכל הגדוד להחזיק בעמדתו עוד 24 שעות, בלא שיקבל תגבורת חזקה. כל יחידות הדיביזיה האחרות היו נתונות בקרב מר. אפילו פלוגת המפקדה של הדיביזיה, פלוגת המשטרה הצבאית, התזמורת ויחידות השרותים הוטלו לקרב כנגד מסתנני האויב, שחטמו את הדרכים בעורף קו-החזית. מפקד הדיביזיה, הגנרל-מיוזר ג'. ה. צ'ארץ, העמיד בכוננות את הקצינים והחיילים של מטהו שלו, לקראת הפעלתם כיחידה רובאית.

רובהו של דאדלי

בעוד רגימנט האויב שנמצא הישר בחזיתו של הגדוד ה-1 המתין לרדת החשיכה, חלה במצב תמורה קיצונית. הסמל ארתור סי. דאדלי, איש-תחלופה שמקורב-בא מיחידת שירותים בופן, אשר פיקד על כיתת מקלעים מצוננני-מים חולל תמורה זאת. דאדלי עזב את עמדת-סיוע-האש של כיתתו וזחל אל עמדת אש בקו-החזית. בהשתמשו במשקפתו כדי לאכן מטרות על הרכס המוחזק ביד האויב, בריחוק כ-540 מטרים, פתח הסמל במנוחה במלאכה, ברובה המיטען מדגם M 14 שלו.

הודות לכך שדאג לפזר את קטילותיה, נראה, כי נפץ רובהו נשמע לאויב בתחילה, כבלתי-מזיק, ממש כנפץ אקדח-שעשועים. שעות חלפו קודם שהתחוו לאויב מה מתרחש אצלו. דאדלי הוסיף לאכן מטרות שאינן נשמרות לנפשו גם שעה ארוכה לאחר שקטל את הקרבן השלושים שלו.

לפי עדויות-בשבעה שנמסרו לאחר-זמן על ידי ראיה, נזקפים לזכות אש רובים מכוונת, באותה גזרה, למעלה ממאה הרוגי אויב שנותרו בשטח. אותו לילה, זו הפעם הראשונה מאז החלה ההתקדמות הגדולה, לא תקף ראש-החנית של האויב. השבויים סחו, כי אש צלפים קטלנית כמעט שהטילה בהלתי-מגור ברגימנט הסיני. מפקד הגדוד של דאדלי זקף לזכות הסמל הזה את הצלת עמדתו המפתח של הגדוד.

במערכה האטומית לא יוגבל הצורך באנשים מסוגם של דוד ודאדלי לרגלים בלבד. הסתערויות האויב על מוצבי פיקוד, עמדות ארטילריה, ומתקני אספקה שציינו את המלחמות בקוריאה ובהודו-סין אינן אלא רמז להקף הסכנה שתרף על מתקני העורף בעתיד. כמו ארכימדס, שנערף על ידי לגיונר רומאי מאחורי חומות סירקוזה, יזדקקו המומחים והטכנאים שלנו ליותר מאשר ידיעה מדעית וטילים ארוכי-טווח כדי לעמוד בפני מסתנני האויב בקרב-מהודק. מכאן ואילך

תהיה יותר אמת מאשר עוקצנות בביטוי המלגלג „קומנדו העורף“.

הגם שעוצמת-הקרב של הרובאי אינה נרשמת לפי עוצמת-האש התאורטית של כלי-נשקו, ברור הדבר כי פיתוחו של הרובה M 14 עשויה להשפיע באורח קיצוני על ארגונו וטקטיקת-היחידה שלו. עם יכולת האש אבטומטית שלו עשוי הוא לשחרר את הכיתה והמחלקה הרובאיות מתלות נוקשה במסגרת הקלסית של המקלעים-הבינוניים. דבר זה אף יגביר את המהירות והגמישות של תמרון היחידה הקטנה — בתנאי שלא נכביד על הכיתה והמחלקה של העתיד בכלי-נשק כבדים אורגניים. (מוסכם אמנם שאין הרובה M 14 מבטל את הצורך באש אבטומטית ארוכת טווח מדוייקת, אולם עומדת בעינה העובדה, כי תוספת הגמישות לדיביזית הרגלים צריכה להתחיל בקצות האצבעות הטקטיות שלה).

עם הגדלת הפיזור והזרימות במצב הטקטי תדמה הלחימה ברמת היחידות הקטנות, לפעולות פטרולים-לוחמים במלחמות הקודמות. ברובה תלבש הלחימה צורה של „קרבות התקלות“, שבהן המהלומה העזה הראשונה עשויה להיות המכרעת. הרובה M 14 (ויורשיו, שעתה יוצרים את אב-הטיפוס שלהם) עשוי להעניק את היכולת להנחית את המהלומה הראשונה לידי של כל רובאי. ביכולתו להגדיל ביותר מ-300 אחוז את מספר הכדורים לדקה, שיכולה הכיתה של היום לירות באויב עם היוצרות המגע. בו בזמן יכולת-מתן-האש הדרת-כליתית (אש בודדת ואש צרורות) שלו מאפשרת גם יריות בודדות כל אימת שיצריך אותן המצב הטקטי והלוגיסטי.

הוצאת התחמושת

הטענה הנשמעת תכופות, כי הרובאי לא יפעל באש האבטומטית בחסכוניות אינה מציאותית. ריכוך הסכנה הזאת על ידי קיצוץ מספר הרובים משול לצמצום מספר ההליקופטרים כדיביזית הרגלים עד למספר הטייסים המתאמנים עתה. כפי שמוכיחים מחקרי-הקרב של הגנרל-בריגדיר ס. ל. א. מרשל⁴ בעית-התחמושת האמיתית בקרב-המהודק היא הוצאתה, ולא שמירתה. מחקריו המוסמכים אף מראים שהאנשים החמושים בכלי-נשק אבטומטיים הנם המהימנים יותר והתוקפניים יותר בקרב-האש.

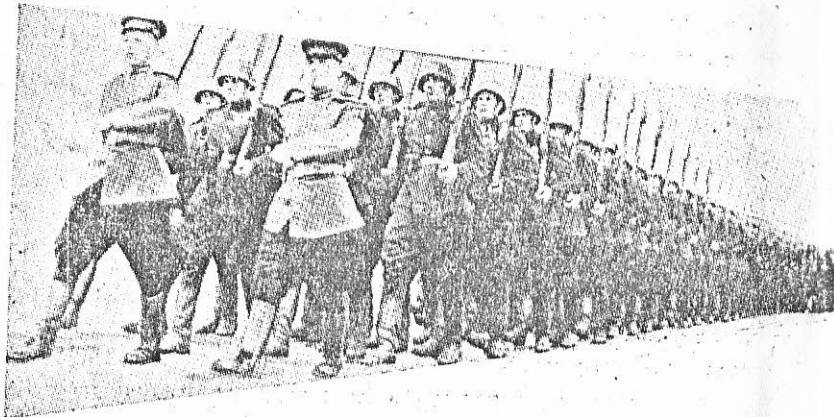
עוד התקדמות טכנולוגית המהזקת את חשיבותו הטקטית של הרגלי היא פיתוחם של כלי-נשק מוחזקי-יד נגד-טנקיים ונגד-מטוסיים בעלי יכולת-קטילה חזית. ככלי-נשק אורגניים של היחידה יאפשרו כלים אלה מידה מסוימת של עריכת מבצעים עצמאיים על ידי הפלוגה הרובאית — מבצעים שעד כה נחשבו כמסוכנים מדי כנגד כוחות ממוכנים בעלי סיוע-אוויר טקטי חזק.

(⁴) ראה בספרו „אנשים מול אש“, שנתפרסם בתרגום עברי בהוצאת „מערכות“ — המער.

האדם - הכוח הראשי במלחמה

קולונל י. גרודינין

זה לא מכבר שמענו הרצאה מטעם המודיעין בדבר פיתוח כלי-נשק וציוד
 נבאי, ובדבר התמורות העצומות שחלו בציודם הטכני של צבאות העידן שלאחר
 מלחמת-העולם השנית. המרצה הרחיב את הדיבור על הגידול בעוצמת-האש של
 הכוחות המזוינים הסוביאטיים, ובאמצעות דוגמאות ברורות וחוטכות הראה כמה
 אדירים הם כלי-הנשק והציוד הצבאי שבידי הצבא והצי הסוביאטיים, העומדים
 על משמר העמלים היוצרים, והמגינים על בטחונה של האומה הסוביאטית.
 ההרצאה נעמה לשומעים, ברם, אחד הקצינים העיר למרצה, כי לא נאמר
 דבר על אלה הצריכים להפעיל את הציוד והחימוש הללו — ועל מה שנדרש
 מן האנשים שיצויידו ויחומשו בס. אינך יכול להפריד את החימוש והציוד מן
 האנשים, או את האנשים מן החימוש והציוד, שעה שהמדובר בכוונות צבאית
 ובכשירות קרבית של הצבא. בדעה זו באה לידי ביטוי אמת יסוד. אולם המקרים
 בהם נשכחת אמת זו אינם נדירים. הגידול בחימוש ובציוד הטכניים של הכוחות
 המזוינים נדון באורח מופשט, מבלי להתייחס לתפקיד המכריע של האדם בתפעול
 ובניצול האמצעים ללחימה. הדבר מפחית את ערכה של המחשבה המבוטאת

הוא היה — ונשאר

אין בכוונת מאמר זה לטעון למדרגה כלשהי של יכולת טקטית או יכולת
 פעולה-עצמאית עילאיות של הרובאי. במידה לא פחותה מכפי שהיה בעבר, יודע
 למאמצים המשולבים של כל היסודות בצוות של שלושת השירותים המזוינים
 כדי להגיע למקום הטוב ביותר בזמן הטוב ביותר עם המחפה הטוב ביותר והסיכוי
 הטוב ביותר לביצוע משימתו.

רק אם ישללו מן הרובאי את כלי-הנשק החדשים והתפיסות הטקטיות
 הדרושות להוצאת יכולת-ההכרעה השפונה בו מן הכוח אל הפועל — רק אז
 תקום הסכנה שילך בעקבות הפרש אל תהום הנשיה הצבאית. תוצאות תהיה
 כזה ירחיקו לכת אל מעבר לתחומי שדה-הקרב — הגרעיני או המקובל. ההיסטוריה
 מלמדת אותנו כי השפעתו החברתית, המדינית והמוסרית של החייל הלוחם הרגיל
 תלויה תלות מכרעת בביצועו הטקטי.

כאשר הלגינר הרומאי איבד את העליונות הטקטית והפרש זכה בה, איבד
 אף את השפעתו על החברה. כאשר הרגלי האנגלי זכה מחדש בעליונות על הפרש
 עד מהרה זכה מחדש בעוצמתו החברתית, המדינית והמוסרית. כדברי הגנרל ב
 סי. קלארק, אין זה מקרה סתמי, שמהלכה של הדמוקרטיה בדברי ימי האנושות
 מקביל הקבלה מהודקת לחשיבות הצבאית שיוחסה לאיש הצועד ברגליו על
 הקרקע ולנשק שהחזיק בידו.

מכאן שמצויה סיבה עמוקה ואף מעשית להזהר ממשגים בדבר תפקידו של
 הרובאי בלחימה של העידן הגרעיני. הוא עדיין נקודת המוקד — והוא
 סתם כלי — של כל מאמץ צבאי. הלחימה — היא-היא מלאכתו!

על החייל הטוב —

סגולתו הראשונה במעלה של החייל היא איתנות בעת יגיעה
 ומחסור, ואומץ-הלב שני לה. לחם-לחץ, מחסור וסבל הם
 בית-חינוכו של החייל הטוב.

נפוליון: עיקרים (נ"ח)

בהרצאות כאלה, ומצמצם את השפעתן על אנשי-הצבא המאזינים. אל לנו להזעיר את התפקיד המכריע, הגדל-והולך של האדם בהתפתחותו של הסכסוך המזוין ובתוצאותיו. כחוט השני עובר הרעיון בכל ההלכה המרכסיסטית-לניניסטית כולה — הרעיון בדבר היחס בין תפקיד האדם ובין החימוש והציוד במלחמה.

ה. אי. לנין אמר, כי הצד בעל העדיפות הטכנית, בעל המכונות הטובות יותר, הוא בעל היתרון — אולם הצבא הטוב שבטוברים יובס, אם אינו חמוש מאומן ומוזן די הצורך. לא אחת דיבר על העובדה, שבלא חיילים ומלחים שיוכחו יוזמה ותחושת אחריות אין לנצח במלחמה חדישה, וכי כלי-הנשק והציוד הצבאי החדשים הנם חסרי תועלת, בהעדר אנשים המסוגלים לנצל ניצול מושכל את ההתפתחות החדשות בטכנולוגיה הצבאית.

תפקיד התכונה האנושית

בשקלה, לאור אחידותם הדיאלקטית, את תפקידי האדם החימוש בסכסוך מזוין, מייחסת ההלכה המארכסיסטית-לניניסטית חשיבות מכרעת לפעילותה של תבונת האדם. הדבר עולה בקנה אחד עם אחת הנחות-היסוד של המארכסיזם-לניניזם בדבר תפקידם המכריע של המוני העם בהתפתחות החברה האנושית המונית העם מעצבים את ההיסטוריה. בעמלם, בידיהם, נוצרים כלי התעשייה. הם הממציאים והמשכללים את הציוד, את המכונות המורכבות ואת המכשירים לרבות אמצעי-הלחימה. בשעת הצורך מפעילים האנשים את אמצעי-הלחימה, ומשתמשים בהם להשגת הנצחון במלחמה. באנשים אלה מותנים הנצחון או התבוסה.

על כן, ותהא אשר תהא זוית ההסתכלות שלנו על תפקיד הציוד והחימוש הצבאיים — הן מנקודת-מבט של עוצמת-האש המוגברת שלהם וההשפעות המוגברות שלה על האויב, והן מנקודת-המבט של רישומם על השיטות ואורחי הפעולה של הסכסוך המזוין — בכל עת ותמיד שומה עלינו לזכור את האנשים שבידיהם הופקדו אמצעי-הלחימה אלה, את הידע והתכלית ההכרחיים לפעולתם את יכולתם-בכח של האנשים וכשרם-מטבע, וכן את אימונם וסגולות-אופיים. מן החשוב שנקיים עקרון זה בכל כתבינו ומחקרינו הנוגעים להלכה הצבאית ולאמצעי-הלחימה.

החלפתם של כלי-נשק מדגמים שעבר זמנם בכלי-נשק חדשים ומשוכללים יותר היא מחויבת-ההגיון בהתפתחות הצבאית. אין פרוש הדבר שעלינו להשליך ככלי אין חפץ בו את דגמי הנשק הרגילים, ה"ישנים". במידה ידועה ישוכללו כלי-נשק אלה ויופעלו בשילוב עם אמצעי-הלחימה החדשים.

מלחמת העתיד, אם יעלה בידי התוקפנים האימפריאליסטים לחולל אותה, תהיה מלחמה גרעינית, מלחמה רקיטית, מלחמה של טכנולוגיה רדיו-אלקטרונית

אין ספק שהנשק המשגר רקיטות יהיה אמצעי-הלחימה-המשמיד העיקרי, בהנחתת המהלומות-רבות-העוצמה על האויב. הנשק המשגר רקיטות הוא בלתי-מוגבל, למעשה, באשר לטווח, והנו בעל רמה גבוהה של דיוק בפגיעה במטרה.

מה נתבע מן החייל?

שר ההגנה של בריה"מ, המרשל מאלניובסקי, הדגיש בהודעתו בישיבה הכל-חילית של מזכירות הארגונים הראשיים של המפלגה הקומוניסטית: "תהא אשר תהא עוצמתו ותכליתיותו של החימוש הצבאי, בלא האדם ערכו הוא אפס. החימוש מופעל בידי האדם". ברמה הנוכחית של ההתפתחות הצבאית, ההנחה כי ככל שאמצעי-הלחימה הם מורכבים יותר ורבי-עוצמה יותר כן מתעלה תפקידו של האדם בלחימה, — משמעותה מתרחבת וחשיבותה גדלה. אימרה זו היא אויב-קטן טיבית, ויש לה סימוכין בדברי-ימי המלחמות. אין היא מתבטלת מחמת המינוע והמיכון הנרחבים של הצבאות. לנוכח תמורות אלה נדרש האדם להחליט מה יהיו אורחי התפעול של החימוש הצבאי החדש: בני האדם נדרשים להפעילו הפעלה מושכלת.

הבה ננסה, בקצרה, לענות על השאלה מדוע גדל תפקידו של האדם לאין ערוך בד בבד עם התפתחות כלי-הנשק החדשים.

לתפעול החימוש והציוד החדשים נודעה בכל עת ותמיד השפעה מכרעת על אופי המערכה, ולעולם הציגו החימוש והציוד הללו תביעות חדשות מן החייל. והוא הדבר באשר להפעלת כלי-זינוק רקיטיים-גרעיניים וכלי-נשק אחרים להשמדה בהמון. ניצולם של כלי-נשק אלה ידרוש מכאן ואילך, מן הכוחות הלוחמים, יכולת תמרון שאין לה תקדים. שומה עליהם להיות עשויים לנהל פעולה תוקפנית במשך-זמן קצר, ללא חזית רצופה, ולמלא משימות-לחימה עצמאיות באמצעות יחידות קטנות, מבודדות. שומה עליהם להיות עשויים לנהל התקפה בכיוונים רבים ובקצב מהיר. הפעלת כלי-הנשק הרקיטיים-גרעיניים תהיה מלווה בחורבנם של איזורים שלמים רבים. על יחידות קטנות מוטל יהיה לבצע משימות מורכבות שמטרתן תהיה חיסולם של כלי-נשק להשמדה-בהמון.

כל אלה, במחובר, יתבעו מן האדם שליטה בכוחות רוח וגוף, כמותם לא נדעו במלחמות העבר. על כן, לא תפקידם של קטני-האדם יתרחב, אלא של בני-האדם האיתנים, בעלי הסבילות הרחנית, ההחלטיות הבלתי-מעורערת, המסוגלים לשאת מבחני הלחימה.

כשירויות טכניות

אחד התנאים החשובים ביותר להשגת נצחון על האויב היה מאז ומתמיד התפעול המיומן של חימוש וציוד צבאיים. תפקידו של האדם במערכה החדשה

גדל משום שאמצעי-הלחימה הללו מצריכים שליטה עילאית באורחי-הלחימה ורמה גבוהה של כוונות טכנית. ללא אנשים מיומנים, המאומנים אימון טכני, המבינים בבנית כלי-נשק, בעקרונות תפעולם ובמכלול יכולתם הקרבית – ההצלחה היא בלתי-אפשרית.

כל זה היה נכון, כמובן, גם במלחמות העבר. אולם כשהמדובר באמצעי הלחימה החדשים, המורכבים כל-כך ורבי-העוצמה כל כך, של המלחמה – יש לתנאי האמור חשיבות כפולה ומכופלת. מן הראוי לציין שכלי-נשק וציוד חדישים רבים משורתים לא על ידי חיילים בודדים, אלא על ידי קבוצות חיילים. בתנאים אלה מהוים אימון בלתי נאות, משגים או תגובה איטית מצד אחד החיילים או מצד הצוות סכנה למבצעה של כל היחידה כולה. מכאן שהצורך ברמה גבוהה של אימון טכני וכשירות-קרבית גדל לא אך לגבי החייל-הפרט אלא גם לגבי היחידות בשלמותן. חשיבות שיתוף-הפעולה והעזרה ההדדית גדלה והולכת. הדבר מתאשר על ידי אנשי הרקיטות שלנו, אשר תודות ליומן ולתיאום-ללא-פגם שלהם הפילו ארצה ברקיטה הראשונה ששיגרו את המטוס האמריקני שפלש למרחב האווירי של ברית-המועצות למטרות ריגול וליסטות.

אחריות המפקדים

דברנו על התרחבות ממדי תפקידו של האדם בהקשר לכלי-הנשק החדשים אל לנו לפסוח על תפקידו המורחב של הפיקוד. ככל שגדל תפקידו של החייל במלחמה כן גדל תפקידו של המפקד המכוון אותו. המפקד חייב להפעיל את מלוא כוחות הגוף והרוח של גייסותיו, כדי לודא נצחון על האויב. צורות רבות-עוצמה, מורכבות מאוד ומגוונות מאוד, של חימוש-לחימה מצריכים אימון טקטי וטכני רב יותר של המפקדים, מכפי שהיה בעבר. שומה עליהם לקנות בקיאות יסודית במכלול-היכולת של כלי-הנשק, ובתפעולם התכליתי במצבים שונים ומשתנים. על הקצינים ליטול חלק פעיל בהמצאתם ובשיכלולם של אורחי-התפעול של כלי נשק אלה בקרב.

„הקצין“, אמר החבר חרושצ'וב בנאום שנשא בעת קבלת הפנים שנערכה בקרמלין לבוגרי האקדמיות הצבאיות בשנה שעברה, „מחוייב בהכרות יסודית עם החימוש המתפתח חיש. שומה עליו להיות מומחה מובהק בתחום צבאי מסוים – ובו בזמן להיות רחב-אופק“.

הציוד וכלי-הנשק הצבאיים החדשים העלו למדרגת חשיבות גבוהה עוד יותר, במפקד, את תכונות ההסתמכות-העצמית, ההחלטיות, היוזמה, תוקף-הרצון, והביצוע הנחוש והבלתי-מעורער של החלטותיו. דרוש לו יומן רב יותר לא רק בתכנון המערכה אלא גם בצפייה-מראש של התפתחותה ותוצאותיה, על ידי הערכה

וכוונה של מצב המשתנה חיש, ובגילוי מהיר של דרכים לתפעול התכליתי ביותר של כוחות ואמצעים להשמדת האויב.

יקצר המצע מלפרט את כל הגורמים המורים שהשליטה בגייסות בעלי כלי-נשק חדישים נעשתה למורכבת במידה יתרה. אך חשוב להדגיש שתפקידי המפקדים בשלב הנוכחי של ההתפתחות הצבאית מחייבים שיכלול בלתי-פוסק של יכולתם הארגונית, לימוד מעמיק של אמנות-המלחמה הסוביאטית, שליטת-אמן באורחיה ובצורותיה הנוכחיות של המלחמה, הגברת יכולתם בחינוך הצבאי, שליטת-אמן בהדרכה ובאימון של פקודיהם, ואיחודם וארגונם של פקודיהם לשם ניהול מקנה-נצחון של מבצע-לחימה.

התפקיד המורחב של האדם במלחמה קשור ישירות בתפקיד המורחב של המהנדס והטכנאי. מחמת הגידול המתמיד בחימוש הטכני הניתן לגייסות, גדל במידה ניכרת מספרם של המומחים הללו בכוחות המזוינים. הצלחתם של מבצעי-לחימה תהיה מותנה במידה רבה באימונם של קדרים טכניים, ובסגולותיהם הפוליטיות והמקצועיות.

משום כך אימונם של הקדרים הטכניים תובע השגחה מתמדת מצד המפקדים, הרשויות הפוליטיות וארגוני המפלגה הקומוניסטית. המהנדסים והטכנאים שלנו הם המעין המתגבר של התרבות הצבאית והטכנית הסוביאטית, והם המעלים את כוונות-הקרב של הגייסות.

הלחצים הרוחניים במלחמה החדשה

התרחבות תפקידו של האדם במלחמה מעמידה דרישות גדולות יותר מבעבר בפני רוחו של החייל. הבעיות המורכבות של המערכה החדשה ניתנות לפיתרון רק על ידי חיילים מחושלים, כשירי-גוף, העשויים לעמוד בפני מתח נפשי עז. אנשי רצון חזק, תקיפים ובלתי-נכנעים.

ו. אי. לנין לימדנו, כי „אל לך לשכוח את חוקי-היסוד של המלחמה. תמציתה של המלחמה היא הסכנה. אין במלחמה אף לא רגע שלא תהיה אפוף בו סכנות“. במערכה יגבר זה שישמר בתוכו את הרצון לנצח. אותם הפרטים שאיבדו את אומץ-רוחם נתפסים למנוסת-מגור או נופלים בשבי. מצד שני, החיילים המשמרים בתוכם את סגולת ההחלטה הנחושה נלחמים עד טיפת דמם האחרונה, בכל תנאים שהם.

על כן, לא כלי-הנשק, לא הציוד ולא היומן הקרבי של הגייסות והקצינים יודאו את הנצחון, אלא הרמה הגבוהה של חוסן נפשי.

ארגון קרבי ההתקפה והתקפת מחלקת רובאים על גבעה

המיוזר מ. פריסניאקוב

בינואר 1944 ביצעו הגייסות הסוביאטיים מבצע התקפה באיזור נבוסוקול-ניקי. ב־15 בינואר בערב הוטלה על פלוגת הרובאים הראשונה של רגימנט רובאי הגבארדיה ה־155 (מדיבינית רובאי הגבארדיה ה־52) המשימה להבקיע ב־19 בינואר, עם שחר, את הקר הקדמי של מערך ההגנה של האויב; להשתלט על גבעה 241,2, ועם האיר היום — להבטיח את הטלת עיקר כוחות הרגימנט לקרב.

מפקד הפלוגה, הלויט אורסוב, החליט לערוך לשם השתלטות על הגבעה את הפלוגה בקו אחד: — מחלקת רובאים ג' מימין; מחלקת רובאים ב' במרכז; ומשמאל — מחלקת רובאים א', בפיקודו של הלויט משנה סמירנוב.

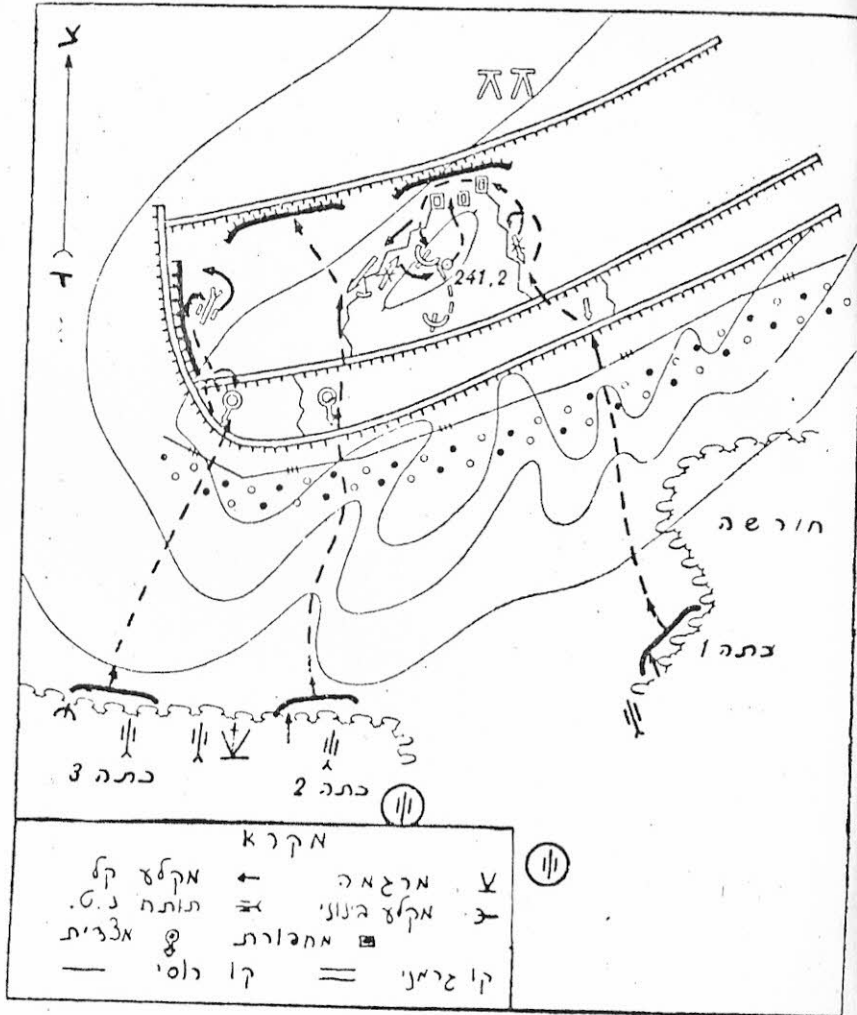
ב־16 בינואר, השכם בבוקר, אחרי סיוור המפקד, נתן מפקד פלוגת הרובאים פקודה למחלקת הרובאים של הלויט משנה סמירנוב את המשימה להשמיד את האויב שבמדרונות הדרום-מערביים של גבעה 241,2, להדור לאחרי-מכן למדרונות הצפון-מערביים, להתבסס בהם ולקיים את האבטחה שתאפשר להטיל לקרב את עיקרו של הגדוד, שהיה כנף השמאל של הרגימנט.

מחלקת הרובאים הוגברה במקלע-בינוני אחד, בכיתת פלסים ובשלושה סיירים שנועדו לשמש כמורי-דרך.

הארטילריה עמדה לסייע לפעולות המחלקה על-ידי מכת-אש של 15 דקות. ארבעה תותחים נ"ט בני 45 מ"מ בכינון ישיר, מחלקת מרגמות-בינוניות ושתי סוללות ארטילריה, שנמצאו בסיוע-ישיר להתקפת המחלקה, עמדו לרתק את

שני המקלעים של האויב וללוות את המחלקה התוקפת עד אשר ישתלטו הרגלים לחלוטין על חלקה המערבי של הגבעה. על מחלקת הרובאים ב', אשר תקפה מימין, הוטלה המשימה לכבוש את חלקה המרכזי של גבעה 241,2. החלק המערבי של הגבעה היה מוחזק על-ידי מחלקת-רגלים מוגברת של

האויב. מערך ההגנה היה מבוצר היטב. הוא כלל רשת מסועפת של הפירות קלעים, תעלות קשר, קניי מקלעים, מתקני מגן ומכשולים. הפירות הקלעים הראשונה נתמשכה לאורך המדרונות הדרומיים של הגבעה, כ-250 מטר לפני עמדות התוקפים; הפירות הקלעים השניה עברה קצת מתחת לפסגה; והפירה השלישית עברה במדרונות העורפיים של הגבעה. במדרון הדרום מערבי של הגבעה עשתה החפירה תפנית חדה צפונה, שם נפגשה עם החפירות השניה והשלישית — ויצרה מעין עמדת בריח.

בין החפירות היו שתי מצדיות, שתי עמדות מקלעים ללא מחפה ותותח בן 75 מ"מ שהוצב לירי בכיוון ישר. מאחורי החפירה השלישית היו מוצבות שתי מרגמות בנות 81 מ"מ. האויב הקים לפני הקו הקדמי של מערך ההגנה שלו מכשולות תיל המורכב משלוש משוכות של כלונסאות, אשר ביניהן מוקשים נגד רכב ונגד אדם. במדרונות הצפוניים של הגבעה הקים האויב בין החפירה השניה והשלישית מחפורות, בהם נחו אנשי חיל הרגלים. ליריב היתה תצפית טובה על השטח שלפני הקו הקדמי של הגנתו. גבעה 241.2 חלשה היטב על השטח מסביבה והיתה נוחה להגנה. השטח הפתוח ומצבה החולש של הגבעה הקשו על ההתקפה.

מזג האויר היה חמים וגרם להפשרת השלגים. ערפילים כבדים כיסו את הקרקע. בלילה, ניתן היה לצפות עד לטווח של 12 מטר לכל היותר. אור ראשו הופיע רק בשעה 0825.

לאחר קבלו את פקודת ההתקפה, חישוב מפקד מחלקת הרובאים א' את הזמן שנותר לו להכנת ההתקפה. נועדו לכך כמעט שלושה ימים. מפקד המחלקה חילק את הזמן הזה כדלקמן: — במשך 16 בינואר נתכוון לערוך את הסיוע, להעריך את המצב, להחליט כיצד לנהל את הקרב, להטיל את המשימות על מפקדי הכתות, לארגן את שיתוף הפעולה בתוך המחלקה ובינה לבין הסיוע הארטילרי ולהכין את אנשי המחלקה לקראת אימוני הלילה. הוא תיכנן לאמן את המחלקה אימון טקטי בלילות של 16—17—18 בינואר; ואילו בכל שלושת ימי 16, 17 ו-18 בינואר — להדריך את אנשי המחלקה באשר לאויב, למשימה, לכיוון ההתקפה ולסימנים מוסכמים לציון מטרות. לצורך מנוחה ניתן לאנשי המחלקה רוב שעות היום.

לסיוע לקח המפקד עמו את מפקדי הכיתות ומפקד צות המ"ב. הוא קיבל את החלטתו על ניהול הקרב — והטיל את המשימות על מפקדי הכיתות ומפקד צות המ"ב.

על כיתת הרובאים 1 הטיל הוא לתקוף באגף הימין של המחלקה, ולחסל את המקלע המוצב בחפירה הראשונה של האויב. לאחר מכן, היה עליה לתפוס את החפירה השניה בקטע שבין המזרחית שבתעלות הקשר המוליכות מהחפירה

הראשונה אל החפירה השניה — לזו המחברת את החפירה השניה אל המחפורות. בהמשך הקרב היה על כיתת הרובאים ה-1 לתקוף את המחפורות, להשיג את חיל הרגלים המצוי בהן, להשתלט על החפירה השלישית בקטע שמצפון למחפורות, ולמנוע התקפות נגד אפשריות מכיוון צפון או צפון מזרח — ולאבטח את כניסתם לקרב של עיקר כוחות הגדוד.

כיתת הרובאים 2 נצטוותה להתקדם דרך הבקעה שבמרכז גזרת המחלקה, לחסל את המצדית שבין החפירה הראשונה לשניה, ולהשתלט על החפירה השניה בקטע שבין תעלת הקשר המחברת את החפירה השניה אל המחפורות ובין תעלות הקשר המוליכות מחפירה הראשונה אל השניה. לאחר מכן היה עליה לתקוף את המחפורות, ויחד עם כיתת הרובאים הראשונה להשיג את חיל הרגלים שבהן, לכבוש את החפירה השלישית בקטע שמשמאל לכיתת הרובאים הראשונה, להדוף התקפות נגד של האויב מכיוון צפון וצפון מערב ולאבטח את כניסתם לקרב של עיקר כוחות הגדוד.

על כיתת הרובאים 3 הוטל להתקדם באגף השמאלי הפתוח של מחלקת הרובאים במדרונות הדרום מערביים של גבעה 241.2, לתקוף ולהשיג את המצדית שבין החפירה הראשונה והשניה מימין למסעף החפירות, ולהשתלט על החפירה השניה בקטע שבין תעלת הקשר המערבית המוליכה מהחפירה הראשונה לשניה לבין מסעף החפירות. ולאחר מכן חייבת היתה להתקוף את התותח המוצב בין החפירה השניה לשלישית ולחסל את צותו, להשתלט על הפירת הברית בקטע שבין החפירה השניה לשלישית, למנוע התקפות נגד של האויב מכיוון מערב — ולאבטח את אגף השמאל של הגדוד בשעת כניסתו לקרב.

כיתת הפלסים נצטוותה לפתוח ברצועת המכשולים שלפני הקו הקדמי של הגנת האויב, עד 19 בינואר שעה 0500, שלוש פרצות (פרצה לכל כיתת רובאים) בכיווני ההתקפה של כיתת הרובאים, ומשתפתחנה אלו בהתקפתן — להתקדם עם כיתת הרובאים 2 ו-3, לסגור על מצדיות האויב ולפוצצן.

על צות המ"ב הוטלה המשימה להתקדם בשעת ההתקפה באגף השמאל של כיתת הרובאים 3 ולחפות על התקפתה של זו כלפי החזית ומהאגף השמאלי, להדוף התקפות נגד של הגרמנים מכיוון מערב ולאבטח את אגפו השמאלי של גדוד הרובאים בשעת כניסתו לקרב.

מפקד המחלקה החליט לנוע עם כיתה 2, שלפיה צריכה היתה להתכונן להתקפה. לאחר זאת ארגן מפקד המחלקה את שיתוף הפעולה במחלקה ואת ניהולה. הוא קבע מתי, ולפי איזה סדר, תעבורנה הכיתות מעמדות המוצא שלהן אל עמדות ההסתערות, כיצד תתגבר המחלקה על המכשולים שהקימו פלסי האויב, ותתקדם להתקפה. לפי איזה סדר יתקפו את קניי המקלעים ואת התותח של האויב, לפי איזה סדר יתנהלו המקלעים הקלים והמקלע הבינוני ויחליפו

עמדותיהם עם התקדמות כיתות הרובאים, כיצד לציין מטרות ומה הם הסימנים המוסכמים.

המחלקה צריכה היתה להיכנס לעמדת-המוצא שלה ב־19 בינואר שעה 0700, בשעה 0730, מיד עם התחלת מכת-האש הארטילרית, היה על הכיתות להתקדם עד לעמדות-ההסתערות. כעמדת-ההסתערות של כיתות-הרובאים נועד לשמש שטח הנמצא כ־15—10 מטר לפני הפרצות שתיפרצנה במכשול-התיל. הפלסים נצטוו לסמן את הפרצות במכשולי האויב על-ידי איתות פנסי-חשמל בשעת התקדמות כיתות-הרובאים אל עמדת-ההסתערות.

התקפת כיתות הרובאים על הקו הקדמי של הגנת האויב עמדה להתבצע בו זמנית. בשעת הסתערות כיתות הרובאים על המקלע הקל ועל המצדיות, היו צריכים המקלעים הקלים שלנו לאבטח את התקפת הכיתה הראשונה והשנייה נגד המק"ב של האויב. תפקיד המק"ב שלנו היה לאבטח את התקפת כיתות הרובאים השלישית על תותח האויב.

על כיתות הרובאים 1 ו־2 היה אחרי השתלטות על החפירה השנייה, לתקוף בו זמנית את המחפורות ממזרח וממערב (מן האגפים) ולהשמיד את חיל הרגלים המוצב בהן. המקלעים הקלים היו צריכים לאבטח את הסתערות הכיתות בפני המרגמות של האויב.

על כיתות הרובאים 3 היה לתקוף את תותח האויב בשעת הסתערות כיתות רובאים 1 ו־2 על המחפורות. תפקיד המקלע-הבינוני של כיתה 3 היה לתפוס בינתיים עמדה בחפירה 2 ולסייע להתקפת כיתה.

בשעת התקפתן של כיתות-הרובאים היה על צוותי המקלעים-הקלים לנוע בתוך שרשרות-הכיתות, ולנהל אשם תוך-תנועה. למקרה שהיריב יגלה התנגדות — נצטוו לנוע שלבים-שלבים, מקו-התקדמות אחד של הכיתה אל משנהו, בתפסם כל-פעם עמדה לניהול-אש מתוכה.

צוות המקלע-הבינוני נצטוו לנוע בעקבות כיתת-הרובאים 3, בדילוגים, ולהימצא תמיד כ־30—40 מטר מאחורי שרשרת-הרובאים של כיתה זו. הן המקלעים-הקלים והן המקלע-הבינוני קיבלו הוראה להתקדם מקו-התקדמות אחד לזה שבא-לאחריה רק לאחר שכיתות-הרובאים תתקדמנה — בסיוע מקלעים — 40—40 מטר נוספים.

לצורך שליטה על הכיתות קבע מפקד המחלקה סימני אור וקול.

ב־18 בינואר אחרי-הצהריים אירגן מפקד המחלקה את שיתוף-הפעולה עם הארטילריה. תואמו פעולות המחלקה והארטילריה במהלך ההתקדמות ונקבעו סימנים-מוסכמים לשיתוף-הפעולה. הוסכם שעם התחלת ההסתערות של מחלקת-הרובאים תתן כיתה 1 אות לתותח בן 45 המ"מ היורה אל מקלע-קל של האויב להעתיק אשו אל המקלע-הבינוני הגרמני. התותחים צריכים היו להנחית אש

על קני-המקלעים של האויב עד אשר תשתלט כיתה 1 על חפירת-קלעים הראשונה של הגרמנים.

עם פריצתן לתוך החפירה הראשונה, יורו מיד כיתות-הרובאים 2 ו־3 לתותחים בני 45 המ"מ — שירו עד עכשיו על מצדיות האויב — להעתיק את אשם אל תותח האויב המוצב בין החפירה השנייה והשלישית. באותו זמן היו צריכות שתי סוללות הארטילריה ומחלקת המרגמות להנחית אש מתוך עמדות מחופרות על מחפורות האויב ועל התותח והמרגמות שלו. משאך תכבוש כיתות הרובאים 2 את החפירה השנייה, עתיד היה מפקד המחלקה לתת לארטילריה אות להעתיק אשה מן המחפורות אל המרגמות. האות להפסקת אש המרגמות ואש התותחים בני 45 המ"מ על מק"ב האויב ועל התותח שלו עמד להינתן ע"י מפקדי כיתות-הרובאים 1 ו־3. שיתוק עמדות-האש של האויב, הן אלו שאך הופיעו והן אלו שניעורו שוב לחיים, הוטל על הארטילריה, שעמדה לפתוח באש לפי אות ממפקדי כיתות-הרובאים.

ירי קליעים גותבים היה האות להעתיק אש של התותחים בני 45 המ"מ מהמקלעים הקלים אל המקלע-הבינוני של האויב ומהמצדיות אל התותח שלו. האות לארטילריה, שישבה בעמדותיה המחופרות, להעתיק אש מהמחפורות על המרגמות היה סדרת כדורי-זיקוקים ירוקים; כדורי זיקוקין ירוקים בודדים — אות למרגמות ולתותחים בני 45 המ"מ להפסקת אש אל המקלע-הבינוני של האויב ואל התותח שלו; האות לשיתוק ולהשמדת קני-אש או קינים שניעורו לתחיה מחדש — כדור זיקוקין אדום לעבר קני-האש.

בעורפה של גזרת ההגנה של רגימנט הרובאים נבחר שטח דומה לגבעה 241.2, שעליו תרגל הגדוד הסתערות על נקודת-משען במשך שני לילות. דגש מיוחד הושם בשעת האימון בשמירת כיוון ההתקפה; פיתוח קצב התקפה מהיר; התקדמות בשרשרת רובאים; ירי — תוך כדי תנועה מן המקום — למטרות בלתי מוארות, לרשפילוע של נשק האויב ולצלליות האויב; אומדן טוחים אל קני-האש לפי הרשף, הצליל והנפץ, התגברות על מחסומים ומכשולים; התקדמות לפי אוזמוט; תנועה שקטה בשטח וניהול קרב מגע. וביחוד הודגשו בעיות ארגון וקיום שיתוף-פעולה, פיקוד ושליטה במשך הקרב.

בלילה שבין 18 ו־19 בינואר התכוננה המחלקה להתקפה. עד לשעה 0100 אוידי כל חיילי המחלקה בחלוקי הסואה לבנים. כלי-הנשק נעטפו בכד לבן; המקלע הבינוני נצבע בצבע לבן והורכב על מגלשיים. עד לשעה 0645 פתחו הפלסים מעברים במכשולים ההנדסיים. הסיירים שנועדו לשמש מורי דרך התיצבו לפני מפקד המחלקה. חיילי המחלקה קיבלו אוכל חם. הארטילריה — בעמדותיה המחופרות — והתותחים, שהוצבו בכינון ישיר, היו מוכנים לירי אל קני-האש ואל כוח-האדם של האויב. עד לשעה 0700 תפסה המחלקה עמדות-מוצא, בשמרה

על תנאי ההסוּאָה, עדיין שררה אפילה. כפעם בפעם קיים האויב ירי מכלי־נשק קלים לעבר עמדותינו, והאיר בכדורי זיקוקין את השטח שלפני עמדות־ההגנה. בשעה 0730 הונחתה מכת־אש ארטילרית על נקודת־המשען של האויב. הנחתת־האש נמשכה 15 דקה. תותחים היורים בכינון ישיר פתחו באש על מקלעים קלים ובינוניים ועל המצודות.

עם התחלת מכת־האש של הארטילריה התחילו כיתות־הרובאים להתקדם מעמדות־המוצא לעמדת ההסתערות. הכיתות נעו בשרשרת רובאים אל הפרצות המסומנות בשדה המוקשים ובגדר־התיל. כמכוונים שימשו הסיירים, שהוקצו כמורי־דרך לכל כיתה, לאחר שסיירו במדויק את השטח ואת מערך־ההגנה של האויב.

הפלסים, שפתחו פרצות בשדה־המוקשים ובגדר־התיל נשארו שוכבים על יד הפרצות עד תחילת ההסתערות של חיל־הרגלים. בעזרת אור אדום של הפנסים, סימנו את מקומן של הפרצות.

המחלקה נתפרסה עוד בעמדת ההסתערות לפני שדה־המוקשים. המקלעים הקלים והמקלע־הבינוני תפסו עמדות. הרעים מטח־אש של גדוד הארטילריה־הרקטיית. זה היה האות לגמר הנחתת האש והתחלת ההסתערות של המחלקה. מפקד כיתת־הרובאים 1 נתן אות לתותח בן 45 המ"מ להעתיק את האש מהמקלע הקל של האויב אל המקלע־הבינוני שלו.

לאחר שהעתיקה הארטילריה את האש מהחפירה הראשונה לעומק מערך־ההגנה, הסתערה מחלקת־הרובאים על החפירה הראשונה של האויב, בה נמצאו רק גרמנים מעטים. אף־על־פי שהארטילריה שלנו העתיקה את אשה לעומק ההגנה של האויב, נשארו החיילים הגרמניים במחסות שלהם, כנראה מתוך צפייה לחידוש הנחתת־האש.

כיתות־הרובאים לא הותירו לאויב זמן כדי לשוב לעשתונותו; הן התפרצו לתוך החפירה והשמידו בה את חיל־הרגלים של האויב. באותה שעה המשיכו התותחים, היורים בכינון ישיר, לנהל את אשם על המקלע־הבינוני של האויב ועל מצודותיו.

משהשתלטו הכיתות על החפירה הראשונה נתנו מפקדי־הכיתות 2 ו־3 אות — עלידי כדורי זיקוקין — לתותחים־היורים בכינון ישיר־להעתיק את האש מן המצודות אל תותח האויב.

בלא שהתעכבו בחפירה הראשונה, המשיכו הכיתות לתקוף בתנופה את המצודות והחפירה השניה.

הארטילריה, שנמצאה בעמדות מחפורות, הרעישה באותה שעה את המחפורות שבין החפירה השניה והשלישית ואת המרגמות של האויב.

צות המצודת הימנית של האויב לא היה מסוגל להתנגד בתקיפות של ממש

לכיתת־הרובאים 2, כי המקלע שלו נפגע עלידי פגז של תותח בן 45 מ"מ גגיעה ישירה, שחדרה דרך אשנב היריה.

כיתות־הרובאים 1 ו־2 עברו במהירות את המרחק שבין החפירה הראשונה והשניה והשתלטו על החפירה השניה.

תוך כדי נסיון ללכוד בהסתערות את המצודת השמאלית של האויב נתקלה כיתת־הרובאים 3 באש עזה ויעילה של המצודת שעדיין החזיקה מעמד. מפקד הכיתה פקד על החייל היורה באקדח־הזיקוקין למסור לתותחים בני 45 המ"מ — שירו עד עכשיו על תותחי האויב — אות להעתיק שוב את אשם אל המצודת ולבקרה בכדורי זיקוקין אדומים.

כאשר הפגיוז שני התותחים בני 45 מ"מ את המצודת, התקדמה כיתת־הרובאים 3 (פרט לשני חיילים, שאחד מהם היה החייל שירה באקדח־הזיקוקין) יחד עם שלושה פלסים דרך חפירה 1 אל חפירה 2 ואל עורפה של מצודת האויב. כל עוד המשיכה הכיתה בתנועתה אל עורפה של המצודת, ביקרו שני החיילים, שהושארו עלידי מפקד הכיתה, את אש התותחים בני 45 המ"מ. אף הם עצמם ירו לעבר המצודת, כדי למשוך את תשומת לב האויב אליהם.

כאשר הגיעה כיתת־הרובאים 3 אל החפירה השניה ונמצאה בעורף המצודת, הורה מפקד הכיתה עלידי קליעים נותבים לתותחים בני 45 המ"מ להעתיק את האש מהמצודת אל תותח האויב וכן הורה לשני חיילים להפסיק את אשם מן החזית. משאך הופסק מטח־היריות על המצודת, התקיפה אותה כיתת־הרובאים 3 בצורה נמרצת מאחור, הטילה עליה הסגר ופוצצה אותה.

אחרי ההשתלטות של כיתות־הרובאים 1 ו־2 על החפירה וזשניה, הורה מפקד המחלקה להעתיק את אש הארטילריה מהמחפורות על מרגמות האויב. הכיתות התקדמו במהירות רבה דרך תעלות־הקשר לעבר המחפורות. כיתת־הרובאים 2 נתקלה בדרכה בקטע חפירה הרוס ובמכשול נגד־אדם. לפי פקודת מפקד המחלקה רצתה הכיתה לעקוף את המכשול מימין, אך לפתע פתח המקלע־הבינוני, שהיה מוצב על פסגת הגבעה 241,2, באש. החיילים נשתטחו לארץ וחזרו בזחילה לתוך תעלת־הקשר. ברגע זה הופיעה בתעלת־הקשר, מאחורי המכשול, ככיתה אחת של חיל־הרגלים של האויב. הגרמנים ירו על כיתת־הרובאים 2 מרובים ותת־מקלעים.

כאשר העתיקה סוללת הארטילריה את אשה מהמחפורות על המרגמות, קפצו כשתי כיתות־רובאים של האויב מהמחפורות החוצה והתקדמו בתעלות־הקשר אל החפירה השניה. פה נתקלו חיילי האויב בכיתות־הרובאים 1 ו־2; נישש קרב.

על מנת לשבור את התנגדותו של האויב הורה מפקד כיתת־הרובאים לשני חייליו להישאר במקום ולנהל את הקרב מן החזית. בחסות החשיכה רצה מפקד־הכיתה, יחד עם עוד חמשה חיילים, לעקוף את הגרמנים מימין ולהשמידם על־

ידי תקיפתם מאחוריהם. התמרון בוצע בהצלחה. ההתקפה מהעורף באה לאויב במפתיע. 6 חיילים גרמניים נהרגו ו-3 נשבו. לאחר זאת התקיפה כיתת-הרובאים את המחפורות.

שעה שנתקל באש המקלע-הבינוני מימין ובהתנגדות חיל-הרגלים של האויב מלפנים, הורה מפקד המחלקה לכיתת-הרובאים 2 לדרוש אש ארטילרית על המקלע-הבינוני ולעקוף את חיל-הרגלים של האויב משמאל.

מפקד כיתת-הרובאים 2 פקד על 3 חיילים לפתוח באש על חיל-הרגלים של האויב. הוא עצמו, יחד עם עוד שלושה חיילים, החל לעקוף את הגרמנים משמאל, כדי להגיע אל עורפם. תוך כדי כך נתקל בחיל-הרגלים של האויב, שאף הוא רצה לעקוף את כיתת-הרובאים 2 מאחוריה ומאגפיה. ניטש קרב, כיתת-הרובאים לא יכלה להמשיך בהתקדמותה מחמת האש העזה של האויב.

בינתיים השתלטה כיתת-הרובאים 1 על המחפורות. מפקד הכיתה העתיק את האש מהמקלעים אל המרגמות ופקד על שלושה חיילים לצאת אל פסגת הגבעה 241,2 ולהוציא מכלל שימוש את המקלע המוצב עליה.

מפקד הכיתה ועוד ארבעה חיילים החלו לתקוף מן העורף את חיל-הרגלים של הגרמנים, שהפריע להתקדמותה של כיתת-הרובאים 2.

עד מהרה נשמעה התפוצצות של שני רימוני-יד והמקלע שעל הגבעה נשתתק. שלושת החיילים של כיתת-הרובאים 1 תקפו את המקלע חיסלו את צוותו. חיילי האויב שנמצאו מול כיתת-הרובאים 2 התחילו לסגת לעבר המחפורות, אך כאן נתקלו בכיתת-הרובאים 1. הגרמנים, שהיו נתונים ללחץ משני הצדדים, מן החזית ומן העורף, חוסלו כמעט כליל.

בינתיים ביצעה כיתת-הרובאים 3 את משימתה והתחילה להתארגן להגנה. לאחר שכיתת-הרובאים 2 ו-3 השתלטו על חפירה שלישית, עברו אף הן להגנה.

כאשר עלה השחר, החלו הכוחות העיקריים של גדוד חיל-הרגלים, שהופעל בגזרת מחלקת-הרובאים 1, להתקדם בכיוון צפון-מערבי.

נ י ת ו ח

כך ביצעה מחלקת-הרובאים של הלויטננט-משנה סמירנוב את תפקידה. היא פעלה בתנאים קשים, כי האויב לא היה חלש יותר ממנה. לאויב היה מערך הגנה מבוצר היטב בשטח נוח להגנה. על-ידי ארגון נכון של קרב-לילה, אימון טוב של המחלקה לקראתו ופעולות נבונות בקרב — הושג מיגור כמעט מלא של האויב.

מפקד המחלקה תכנן את קרב-הלילה באופן יסודי. תכנון הקרב התבסס על הכרת האויב והשטח. הודות לכל אלו הושגו תיאום ודיקנות בפעולות של חיילי

המחלקה וכן של היחידות המסייעות והמסופחות, בכל עומקה של משימת המחלקה. ביחוד חשובה היתה להצלחת הפעולה של המחלקה ההכנה המדוקדקת של אנשי המחלקה ונשקם לקראת קרב-הלילה.

לימוד האויב, השטח והמשימה, והאימון ללחימת-לילה לפי תכנית-פעולה קפדנית של הקרב — בשטח הדומה לחלק המערבי של הגבעה 241,2 — הקלו על התמצאותם של חיילי המחלקה ועל ביצוע התמרון בשדה-הקרב ואף על קיום שיתוף-פעולה רצוף.

המצאותם של חלוקי-הסואה במחלקה וצביעת כלי-הנשק בצבע לבן, או עטיפתם בבד לבן, הבטיחו את הסואתם של חיילי המחלקה.

התקנה-מראש של פרצות במכשולי האויב, ציון פנסים וגם הימצאותם של סיירים מורי-דרך בכל כיתה — איפשרו למחלקה להתקדם במהירות וללא הפסק ובעונה אחת גם לתקוף את הקו-הקדמי של ההגנה.

אנשי המחלקה תקפו במהירות ותיאמו בהצלחה את תנועתם שלהם עם אש המקלעים, התותחים היורים בכיוון ישיר והארטילריה היורה מעמדות אש מחופרות. כל זה הושג הודות לכך שנקבעו אותות מוסכמים פשוטים ביותר, שקל היה להבחין בהם, ולפעול לפיהם, ושכיתות-הרובאים תמרנו בשדה כדי לעקוף וללפות את הקבוצות ונקודות-האש של האויב ולהדבירן.

פעולות חיילי המחלקה בוצעו ביעילות ותוך גילוי יזמה. בשעת הנסיון של האויב לארגן את התנגדותו בקטעי ההגנה הבודדים — עקפו כיתות-הרובאים באומץ רב את קיני-האש וכוו-האדם שלו — תוך כדי ביצוע תמרון בשדה-הקרב, והשמידו אותו מעורפו. למיגורו המהיר של האויב הביא ביצוע התמרון — לשם השמדת המצדית — על-ידי כיתת-הרובאים 3; ולשם השמדת הרגלים של האויב ועמדת מקלעו — ביצוע התמרון על-ידי כיתת-הרובאים 1.

על הנצחון —

מי ינצח — שהוא עצמו מוכן ושווה וממתין לבוא על האויב כחטף.

סוף-סוף: "חכמת המלחמה"

שנמצא בחוטמה, ואותו רגע זרח בשמי הירושימה כדור-האש, שקטרו היה כ"530 מטרים, והחום שבמרכזו הגיע למאה מיליון מעלות. שמו של הספר לקוח מאימתו של הגנרל קארל ספאץ, כי "הפצצה האטומית מבטלת את הצורך לשלוט בשטח הגבוה".

יבשה

M. H. Williams: Chronology: 1941-1945. United States Army In World War II. Superintendent of Documents, US Government Printing Office, Washington, D.C. 660 pp., \$4.75.

כל מבצעיו של צבא ארה"ב במלחמת העולם השנייה וכן סיוע האוויריה והצי שניתן להם, ואף מבצעים מכריעים של כוחות בעלות-בריתה על ארה"ב ושל כוחות האויב — מסוכמים בכרוניקה זאת. מסופרים בה גם אירועים כלליים בעלי חשיבות היסטורית, שאירעו במרוצת המלחמה. מטרת הכרוניקה — לאפשר לתלמידי ההיסטוריה הצבאית והכמת-המלחמה מעקב שלם וברזמני אחר התפתחות מסעי-המלחמה השונים בהם נטלו חלק כוחות היבשה של צבא ארה"ב. זהו הכרך האחרון בסדרת כרכי ההיסטוריה הרשמית של צבא ארה"ב במלחמת-העולם השנייה.

על הדבקות במטרה —

מסופר על המלך הנרי מנאבארה, הוא הנרי הרביעי, כי במערכת איברי פקד על פרשיו לנוע אחרי הנוצה הלבנה שעל קסדתו, שעה שציוה לבצע את ההסתערות, אשר חרצה את גורל המערכה ואת עתידה של צרפת. בימינו נוצות כבר אינן דבר שבאופנה; ברם, כל מפקד יכול עדיין להציב לנגד עיניו "נוצה צחורה" סמלית — משימתו — אשר ממנה לא ימיש מבטו עד אשר יעדו יהיה בידינו.

מתוך "ירחון חיל-הרגלים האמריקני" (1943)

מדף הספרים

כללי

C. De Gaulle: The Edge of the Sword. Translated from the French by Gerard Hopkins. Criterion Books, Inc., New-York, 128 pp., \$3.50.

כל עוד תתקיים האנושות במתכונתה הנוכחית, יתמיד הצורך בעוצמה צבאית, אומר הגנרל דה-גול בספרו, שבו כלולה פילוסופיית-חיים שלמה לאיש-הצבא. השקפותיו של המנהיג הצרפתי על ניהולה של מלחמה, אופיו של איש הצבא, היוקרה שלו, ההלכה הצבאית והמדיניות בהקשרה לאיש-הצבא — מובאות בספר, ומלמדות הרבה על המניעים והסגולות, שהעלו את המחבר למקום הראשון בצרפת דהיום. הספר עשיר בדוגמאות-הוכחות מן ההיסטוריה הצבאית; ויש לראות בו חומרי-קריאה-חובה למפקדים. התרגום האנגלי איבד משהו מן העוז והביטוי הקולע של המקור הצרפתי, אך בכל זאת הוא קריא מאוד.

Atlas of the Arab World and the Middle East. St. Martin's Press, Inc., New-York, 72 pp., \$9.00.

אטלס שרמתו האיכותית מצוינת, הן בתוכנו והן בהדפסתו. נוסף על המפות הגיאוגרפיות והמדיניות מכיל האטלס תרשימים גרפיים טובים של חלוקת המשקעים, נתונים דמוגרפיים, אוצרות הטבע, התפתחות הגבולות הבינלאומיים, עיבוד הקרקעות, רשת התעבורה ומערכות הניקוז. כן מצויה בו סקירה היסטורית קצרה של האיזור, המלווה בתצלומים.

A. Buchman: NATO in the 1960s. Frederick A. Praeger, Inc., 131 pp., \$3.00.

המחבר הוא מנהל "המכון לעיונים באסטרטגיה" בלונדון. ספרו הוא ניתוח הכתוב ברוב כשרון — והמפרה את המחשבה — של הכוחות הצבאיים והכלכליים, אשר ברית נאט"ו, "מגן המערב", מתאמצת לצבור כמשקל-שכנגד להתעצמות הסוביאטית. הנחתו המרכזית של המחבר היא שדרושה תלות הדדית חזקה יותר בין 15 חברות נאט"ו; כן סבור הוא שיש צורך בכוח ארתעה מיוחד שיסור לפיקודה של מפקדת הברית בלבד. לדעתו, סיסמתו של דה-גול, "שיתוף-פעולה, אך לא תיאום-פעולה" מוליכה לשואה צבאית במערב.

F. Knebel & C. W. Bailey: No High Ground. Harper & Brothers. 272 pp., Index; \$4.00.

התיאור המעולה ביותר שנכתב עד כה על ייצורה של הפצצה האטומית הראשונה, שהוטלה על הירושימה. כינויה היה, למרבה הגיחוק, "ילדון". אורכה כ"4.25 מ' וקוטרה כ"1.5 מ'. ברידתה לגובה של כ"600 מטרים מעל לפני-הקרקע ירה מטען-נפץ קטן שבזנבה פלח של אורניום כלפי פלח של אורניום

בהוצאת "הספריה הציונית" ומערכות בית-ההוצאה של צה"ל
יצא לאור כרך שני (חלק א') של ספר

תולדות ההגנה

בעריכת: שאול אביגור, יצחק בן-צבני, אלעזר גלילי, יהודה סלוצקי. העורך הראשי: פרופ' בניציון דינור, מזכיר המערכת: גרשון ריבלין.

בכרך זה: פרשת תולדות ארגון ה"הגנה" בשנות 1920—1936, תאורי התפרצויות הדמים בשנות 1921, 1929 ו-1933; פרשות נעלמות של התגוננות, רכישת נשק, ראשית התעש, פעולות מיוחדות וכו'; האיגון המיוחד מיסודם של חברי "השומר" לשעבר; הפילוג ב"הגנה" והקמת ה"ארגון הצבאי הלאומי"; דמויותיהם של מיסדי ארגון ה"הגנה" וראשוני מפקדיו.

הכרך נכתב בידי יהודה סלוצקי

בחלק זה 625 עמודים, למעלה ממאתים תמונות, תצלומי תעודות, מפות, קריקטורות וכו'.

המחיר 9.60 ל"י

מנויי מערכות, אנשי צבא ונושאי אות ההגנה יוכלו לרכוש הספר בהנחה מיוחדת

טילים ונשק אטומי

מאת

אלוף-משנה ד"ר ש. יפתח

ספר מקורי מיוחד כמינו, אשר הרצאתו הנוחה וצורתו הנאה מאירים עינים כבעיות אקטואליות אשר הבנתן והתמצאות בהן הן מענייניו של כל אדם בתקופתנו, כאיש-צבא וכאזרח. ספר רביענין למכונר ולנוער.

המחיר: — 4 ל"י

למנויים: — 5 ל"י

צבא ההגנה לישראל
הוצאת מערכות

חומיע: —

זכרונות עבדאללה אל-פחל

הכותב, אחד המפקדים של הלגיון הערבי, מגלה פרשיות סתומות ממה שנתרחש במחנה הירדנים ומן התככים שבין חצר המלכות ואנשי הצבא.

הקורא הערבי בספרו של ע. אל-חל רואה את צבאות ערב במלחמת ישראל כצבאות עטורי-נצחון שרק בגלל התערבות הגורם האימפריאליסטי לא הצליחו להכות את היהודים שוקע-לירך.

גם הקורא שאינו בקי ביותר בתורת המלחמה יפיק ודאי לקח מענין מקריאת תיאור היחסים בעולם הערבי ויוכל להעריך נכונה כמה גילויים מן הנעשה בארצות ערב ואת היחסים בין שליטיהן.

המחיר 5.80 ל"י

לאנשי צבא ומנויים 4.35 ל"י

קרבות שריון

לקחי לוחמת-השריון במלחמת-העולם השניה מוסופים להיות רבי-ענין ורבי-ערך, גם כיום — ואף לקראת המחר. ספרו של פ. ו. מלנתין, המציג לקחים אלה ממפעי המלחמה בצפון-אפריקה ובמרחב-אירופה, צויין על ידי הגנרל ס. ל. א. מרשל כתור "אחד הטובים שבספרים הצבאיים בעשור השנים האחרון".

דואר רשמי

לכבוד
198706/ק
סומר אריה
רח" המלך דוד 21
בני ברק